

100481

Like kranser for Hitlers og Stalins ofre

Aftenpostens
korrespondent
NILS MORTEN
UDGAARD

Bonn.

Helmut Kohl har besøkt den tidligere konsentrasjonsleiren Buchenwald i øst – og for første gang nedlagt to kranser: En for nazistenes og en for stalinistenes ofre. 69 000 døde i leiren.

Uten taler og store sereemonier har forbundskansler Helmut Kohl valgt å markere en politisk sidestilling av ofrene for det brune og det røde diktatur i eks-DDR. Det skjedde da han igår besøkte konsentrasjonsleiren Buchenwald ved Weimar og nedla to kranser med likelydende tekst – «Til voldsherredømmets ofre» – ved to ulike minnesmerker.

Først dro Kohl til klokketårnet og det store fangemonumentet ved nazistenes leir på sydsiden av høydedraget Ettersberg, der mer enn 56 000 mennesker døde i årene fra 1937 til 1945. De fleste av dem ble drept av politiske eller rasemessige grunner. Også flere hundre nordmenn var innesperret i Buchenwald, der mange av dem ikke overlevet konsentrasjonsleirens redsler. Sammen med Kohl under kranse- nedleggelsen var også DDRs første – og siste – demokratisk valgte regjeringssjef, Lothar de Maziere, delstaten Thüringens statsminister, Josef Duchac, og ministeren for kvinnespørsmål i Bonn, den unge øst-tyske Angela

Merkel. Ettersberg er også høydedraget der tyskernes dikterhøvding, Goethe, tok sine spaserturer for to hundre år siden i bøkeskogen – i Buchenwald.

Efter den første kranse- nedleggelsen gikk gruppen over høydedraget til området der russerne etter krigen gravla ofrene for det de kalte «spesialleiren» Buchenwald. Der ble motstanderne sperret inne mens staten DDR ble etablert, i første runde nazister eller folk som ble mistenkt for å ha hatt nazisympatier, men etterhvert også titusenvise av private næringsdrivende, selvelende bønder, sosialdemokrater, kristelig-demokrater og andre som kommunistenes regnet som politiske motstandere. Ca. 13 000 av dem omkom i leiren i årene fra 1945 til 1950. Store massegraver er oppdaget etter omveltningene i DDR høsten 1989; nå markerer seks enkle trekors disse gravene med påskriften «Voldsherredømmets ofre».

Under DDR-regimet ble Buchenwald brukt i den politiske propaganda mot Vesten og spesielt mot Bonn. Kommunistene som regjerte i Øst-Berlin hentet en stor del av sin politiske legitimasjon fra sin kamp mot nazistene – og sine ofte lange fangeår i konsentrasjonsleirene. Erich Honecker, DDRs siste leder, satt innesperret i ti år. Men DDR underslo at like etter at krigen var over, rykket kommunistenes fanger inn i de samme leirene som nazistene hadde drevet – det gjaldt også Sachsenhausen nord for Berlin.

Forbundskansler Helmut Kohl la ned kranser med likelydende tekst til minne om nazistenes og kommunistenes ofre i Buchenwald. Kohl besøkte leiren sammen med den tidligere øst-tyske statsministeren Lothar de Maziere. (Foto: Reuters)